

“Zandhagedissen in de Schoorlse Duinen op de kaart gezet”

Door Mariska de Wild-Scholten (o.a. Stichting DuinBES)

Gepubliceerd in Ravon

Samenvatting van het artikel (door red. Duinstichting)

Inleiding

De zandhagedis (*Lacerta agilis*) is een beschermd dier (Habitatrichtlijn bijlage 4) dat voorkomt in de De Schoorlse Duinen. Recent is een nieuwe verspreidingskaart gemaakt van alle waarnemingen sinds 1937 in de NDFF. Duizenden vrijwilligers verzamelen waarnemingen voor de NDFF.

Leefgebied

Zandhagedissen warmen zich op in de zon of verplaatsen zich naar schaduw, om hun lichaamstemperatuur binnen bepaalde grenzen te houden. Tijdens hete dagen verplaatsen de zandhagedissen zich naar plekken onder hogere struiken en bomen.

Volgens Groenveld (2009) wordt in kalkarme duinen de zandhagedis vooral aangetroffen in droge struikheideterreinen. Dat blijkt ook in 90% van de eigen waarnemingen van Mariska het geval te zijn (*omdat Mariska in het artikel aangeeft dat voor de waarnemingen bij voorkeur struikheide werd bezocht, maakt het artikel niet helder dat de zandhagedis voornamelijk onder struikheide leeft. Opm. red.*). Voor het afzetten van eieren is kiest de zandhagedis voor een open, zandige, zongerichte helling dichtbij beschutting om in weg te vluchten (*daar ontleent het dier zijn naam aan. Opm. red.*).

De langjarige nationale trend vertoont een matige toename. Warmer weer is een mogelijke verklaring. Maar er zijn ook bedreigingen.

Voornaamste bedreigingen

Versnippering

Bedreiging van het leefgebied door versnippering, beheersmaatregelen en milieu-invloeden moet zorgvuldig bestudeerd worden.

Verkeer

Op een aantal plekken in de Schoorlse Duinen kun je op warme dagen wachten op zandhagedissen die uit de berm schieten en rap oversteken. In 2017 telden ze 40 verkeersslachtoffers, de meeste op een nieuw betonnen fietspad (Nieuwe Weg). Op wandelpaden zijn geen dode zandhagedissen aangetroffen. Wellicht omdat het rijden over beton stil is. Door de toename van gemotoriseerd verkeer (e-bikes en zonnetrein) is de snelheid toegenomen. De overstekende zandhagedissen merken het verkeer te laat op.

Betreding (van paden met ei-afzetplekken)

Zandige wandel- en ruiterspaden zijn potentiële ei-afzetplekken. Betreding in het ei-afzetseizoen kan uitkomen van de eieren tegen gaan.

Kap van dennenbos en maken van zandverstuivingen

In de Schoorlse Duinen worden de dennenbossen op grote schaal gekapt en afgegraven, met als doel meer verstuiving van zand. Gesloten dennenbos is ongeschikt voor zandhagedissen door gebrek aan zon. Ook stuivende zandduinen zijn ongeschikt. Dat komt door voedselgebrek, door een ongeschikt microklimaat en door de afwezigheid van beschutte schuilplekken.

Vernatting

Eén van de doelen van het huidige Beheerplan is het tegengaan van verdroging, door het verhogen van het grondwaterpeil en door afgraven. Natte plekken zijn niet geschikt voor de zandhagedis om eieren af te zetten.

U kunt het hele artikel terug vinden in: Ravon70, september 2018, jaargang 20, nummer 3

Het tijdschrift kan worden gedownload op www.ravon.nl

Stichting RAVON is een kennisorganisatie die zich richt op de studie en bescherming van in Nederland voorkomende amfibieën, reptielen en vissen.